ताराखोला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
अर्गल बागलुङ,
गण्डकी प्रदेश, नेपाल ।

ताराखोला गाउँपालिकाको
लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

प्रस्तुतकर्ता
भूगोल ईन्जिनियरिङ्ग कन्सल्ट्यान्ट प्रा.लि.
सुबिधानगर-३२ काठमाण्डौ
ई-मेल: bhugol.eng@gmail.com; फोन नं.: ९८४९६२०६८७

२०८२

विषय सूची

परिच्छेद एकः परिचय १

१.१ पृष्ठभूमी १

१.२ औचित्य २

१.३ उद्देश्यहरु ४

१.४ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु ५

परिच्छेद दुईः लैंङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण विधि ६

परिच्छेद तिनः लैंङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणबाट प्राप्त मुख्य उपलब्धिहरु ९

३.१ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणवाट मूल विषयमा प्राप्त भएका उपलब्धिहरु ९

३.२ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणबाट सहायक विषयमा प्राप्त भएका उपलब्धिहरु १०

३.३ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष, अवसर र चुनौतीहरु १२

३.४ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको कार्ययोजना १७

परिच्छेद चारः निष्कर्ष तथा सुझाव २४

४.१ निष्कर्ष २४

४.२ सुझाव २५

परिच्छेद एकः परिचय

१.१ पृष्ठभूमी

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को अवधारणाले महिला, पुरुष र विभिन्न सामाजिक समूहबीचको लिङ्ग, आर्थिक अवस्था, क्षमता, स्थान, जात/जाति, भाषा र शक्ति वा यी आयामहरूको मेलको आधारमा मानिसहरूले अनुभूत गर्ने असमान शक्ति सम्बन्धको सम्बोधनलाई जनाउँछ । यी शक्ति सम्बन्धहरूलाई पुनः सन्तुलनमा ल्याउन, आपसी खाडल घटाउन र जुनसुकै सामाजिक पहिचानको पृष्ठभूमि भए तापनि सबै व्यक्तिले समान अधिकार, अवसर र सम्मान सुनिश्चित गर्ने गतिविधिमा यो केन्द्रित रहन्छ । नेपालको संविधानको प्रस्तावनामानै लैंगिक विभेद अन्त्य गरी समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था गरेको छ। नेपालको संविधानले आर्थिक, समाजिक राजनैतिक र प्रशासनिक दृष्टिले पछाडि परेका विपन्न लगायत महिला, दलित जनजाती, मधेशी, मुस्लिम आदि लक्षित वर्गहरुलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा राज्यको निकायमा सहभागी हुन पाउने हकलाई मौलिक हकको रुपमा व्यवस्था गरेको छ । महिलाको हक सम्वन्धी धाराले समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धी अधिकार, राज्यका सवै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारीक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै महिला विरुद्ध हुने हिंसाजन्य कार्यहरुलाई कानुन बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ। समानताको हकले नागरिकहरु सामाजिक र सांस्कृतिक रुपले पछाडि परेका समुदाय समेतको संरक्षण, सशक्तिकरण र विकासको लागि संविधानमा विशेष प्रावधानहरु राखिएको छ । सामाजिक न्यायको हकले तिनै तहका सरकारहरुले समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा नागरीक सहभागीता सुनिश्चित गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। त्यसैगरी दिगो विकासका लक्ष्यहरु अन्तर्गत लक्ष्य ५ मा निर्धारण गरेको "लैंगिक समानता तथा बालिका शसक्तिकरणका लक्ष्य" प्राप्तिका लागि नेपालले कसैलाई पनि पछि नपार्ने (Leaving No One Behind) सिद्धान्तलाई अंगिकार गर्दै राष्ट्रियस्तरको सुचकहरु एवं कार्ययोजना समेत तयार गरेको छ।

लैससास, मानव अधिकार, महिला अधिकार, लैङ्गिक समानता तथा समावेशी आर्थिक विकाससम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय दस्तावेज, सन्धि, महासन्धि, घोषणा, कानुनी तथा नैतिक दायित्वहरू तथा प्रतिवद्धतामा हस्ताक्षर गर्ने राज्यका रुपमा पनि नेपाल अग्रणी नै रहेको छ। यद्यपि यसको कार्यान्वयन संयन्त्र एकदमै कमजोर छ र लैससास मुलप्रवाहीकरण कार्यको लागि लिएका राष्ट्रिय लक्षहरु प्राप्त गर्नका लागि स्थानिय सरकारमा उपुक्त कार्यप्रणालीहरु अभाव रहेको अवस्था छ । संघीय सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तब्य र विभिन्न कानूनी दस्तावेजहरुमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गर्दै राष्ट्रिय प्राथमिकताका साथ विगतमा विभिन्न कार्यहरु गर्दै आएको भएता पनि स्थानिय तहहरुमा

महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका वर्ग समुदायको जीवनमा अपेक्षित परिवर्तन आउन सकेको देखिदैन । विकास प्रकृयामा लैससासका सवालहरुलाई समावेश गर्न र विकास कार्यक्रमको लागि न्यायोचित रुपमा वितरण गर्नका लागि समेत स्थानिय सरकारको नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, बजेट व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन र अनुगमन प्रणालीको लैससास दृष्टिकोणबाट विश्लेषण गरी मार्गनिर्देशन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

१.२ औचित्य

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) एउटा जटिल विषय हो । तथापि यदि यसलाई निश्चित सांस्कृतिक, ऐतिहासिक र सामाजिक-आर्थिक परिवेशको सन्दर्भमा बुझ्ने र कार्यान्वयन गर्ने हो भने लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणले समाजमा रूपान्तरण ल्याउन सक्छ । नेपालको संविधानले वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक एवम लैङ्गिक विभेदको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने र समानुपातिक समावेशीता तथा सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामुलक समाज निर्माण गर्ने संकल्प गरेको छ । समानुपातिक समावेशीताका आधारमा राज्य संरचनाका सबै अङ्गहरूमा महिला, बालबालिका, दलित, आदिवासी, जनजाति, मधेशी, मजदूर, किसान, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पिछडिएका वर्ग र क्षेत्र सबैलाई सहभागी गराउन संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिप्रेक्ष्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक बञ्चितिकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरूमा भएको कमजोर अवस्था र सामाजिक, आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको अन्तरलाई न्युन गर्नु आवश्यक देखिन्छ । यही सङ्कल्प पुरागर्न गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको संरचना, नीति निर्माण र सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा समजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउन आवश्यक देखिन्छ ।

संविधानमा प्रावधान गरिएको महिलाका हक सम्बन्धी धाराले समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहका सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था प्रत्याभूत गरेको छ । त्यस्तै समानताको हक अन्तर्गत सामाजिक वा साँस्कृतिक रुपले पिछडिएका समुदायको हकमा भने संविधानले उनीहरूको संरक्षण, सशक्तिकरण वा विकासका लागि विशेष प्रावधानहरूको व्यवस्था गर्न अनुमति प्रदान गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सम्पूर्ण किसिमका हिंसालाई कानुन बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ । विगतमा दशौँ योजना (२०५९-२०६४) मा लैङ्गिक समानता र समजिक समावेशीकरण अवधारणालाई अन्तरसम्बन्धित विषय (Cross-Cutting issues) का रुपमा स्थान दिइएको थियो । आर्थिक वर्ष २०६४/०६५ देखि नेपाल सरकारका सबै मन्त्रालयबाट लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट प्रणालीको अभ्यास हुँदै आएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले महिला, जनजाति, आदिबासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रुपमा बञ्चित समूहहरुको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिइ आफ्नो क्षेत्रको विकासका लागि स्रोत-साधनहरुको परिचालन र बाँडफाँडद्वारा सामाजिक समानता ल्याउने उद्देश्य राखेको छ ।

यसअनुरुप समावेशीकरण नीति तर्जुमा गर्ने कार्य र लैससास सम्बन्धी संरचनाहरु स्थापना गर्ने कार्यको थालनी पनि हुँदै आएको सन्दर्भमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति, २०६६ को कार्यान्वयन पश्चात हाल समाजिक समावेशीकरण नीति २०७६ र राष्ट्रिय लैङ्गिक समानता नीति, २०७७, कार्यान्वयनमा रहेका छन् । केन्द्रीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणका विषयहरुलाई सम्बोधन गर्न स्थानीय सरकार (सञ्चालन) ऐन, २०७४ लगायतका कानुनहरु र राष्ट्रिय लैङ्गिक समानता नीति २०७७, प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट नमुना निर्देशिका २०७७, स्थानिय तहका लागि लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ स्थानिय तहका लागि समाजिक समावेशीकरण नीति, २०७८(नमुना) पनि तर्जुमा भई कार्यान्वयमा आइसकेका छन् । राष्ट्रिय योजना अयोगले भर्खरै प्रकाशित गरेको सोह्रौं योजना (२०८१/०८२ - २०८५/०८६) को अवधारणा पत्रले समेत नेपालको विकास प्रयासमा देखिएका मूलभूत चुनौतिहरु मध्ये समावेशीकरण सम्बन्धी नीति, अभ्यास र नतिजा बीचको खाडल तथा महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र सीमान्तकृत समुदायमा हिंसाको स्वरुप परिवर्तन, आर्थिक, सामाजिक-साँस्कृतिक विभेद र परम्परागत सोंचको निरन्तरतालाई उल्लेख गरेको छ ।

मुलुकले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली अबलम्बन गरेको सन्दर्भमा संविधानले परिकल्पना गरेको विभेदरहित, समावेशी, समतामुलक, न्यायपुर्ण र समृद्ध समाजको स्थापना गर्नु आजको आवश्यकता एवम् चुनौती हो । यसका लागि संघीय शासन प्रणालीमा स्थानिय सरकार स्तरिय लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मुलप्रवाहीकरणको प्रक्रिया तथा प्रणाली अवलम्बन गर्नु जरुरी देखिन्छ । समानता र समावेशीकरणलाई सविंधानको मर्म अनुरुप संस्थागत गर्न स्थानिय सरकारको योजना तथा कार्यक्रमहरुमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । साथै, स्थानिय सरकारको नीति, कानुन, योजना, कार्यक्रम आदिलाई लैससास संवेदनशील तथा उत्तरदायी बनाउन, महिला तथा सामाजिक रुपमा पिछडिएका समुदायको सशक्तिकरण र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्न, स्थानिय सरकारको विकास प्रक्रियामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) का मुद्दाहरुलाइ समावेश गर्न र विकासका कार्यक्रमको लाभ प्राप्तिमा समतामुलक तथा न्यायोचित अवसर सुनिश्चित गराउनका लागि नीति निर्माण, योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई लैससास दृष्टिकोणबाट विष्लेषण र परिक्षण गरी मार्गनिर्देश गर्नुपर्ने अपरिहार्यता छ । लैससास दृटिकोणबाट स्थानीय सरकारको सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौति विश्लेषण गर्दै, स्थानिय सरकारहरुको नीति तथा योजना; संस्थागत व्यवस्था ; मानव संसाधन तथा क्षमाता विकास; सेवाप्रवाह र सुशासन लैससास मैत्री भए नभएको मुल्याङ्कन गर्दै, लैससास परीक्षणको प्रतिवेदन तयार गर्दै लैससास मुलप्रवाहीकरण कार्ययोजना तयार गर्ने सन्दर्भमा यो लैससास परीक्षण आवश्यक देखिन्छ ।

स्थानिय सरकारले लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको अबधारणालाई आफ्ना नीति, योजना तथा कार्यक्रम र बजेटमा मुलप्रवाहीकरण गर्नु अपरिहार्य हुन्छ । यसको शुनिश्चिततताका

लागि पालिकाले नियमित रुपमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्नु पर्दछ । यहि समस्या निराकरणका लागि वाग्लुङ जिल्ला अन्तर्गत ताराखोला गाउँपालिकाले लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिएको छ ।

१.३ उद्देश्यहरु

लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण परीक्षणको मुख्य उद्देश्य स्थानीय तहहरुमा लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणका सवालहरुलाई सम्बोधन गर्न गरिएको पहलहरुको परीक्षण गर्नु हो । यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार छन:

क) गाउँपालिकाको नीति, कानुन, संस्थागत संरचना, जनशक्ति र क्षमता बिकास कार्य योजना तर्जुमा र कार्यक्रमहरुमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति र समुदायहरुलाई सहभागिता र संलग्नताको अवस्था मापन गर्ने ।

ख) गाउँपालिकाको समग्र क्रियाकलापहरुमा लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणको अवस्था मापन गरी सबल र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरुको पहिचान गर्ने ।

ग) सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुको पहिचान पश्चात सोको कार्यान्वयनको लागि कार्ययोजना तयार गर्ने ।

घ) लैससास कार्ययोजनाको अनुसरण गरी गाउँपालिकाको नीति, कानुन तथा योजनामा लैससासका सवालहरुलाई निराकरण गर्ने तर्फ उन्मुख गराउन ।

मूल विषय	सहायक विषय
नीति, कानुन, योजना	नीति र कानूनमा समावेशिता र सहभागिता
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
संस्थागत व्यवस्था	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
	कार्यप्रणाली समावेशी
	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
	तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरूद्ध जनचेतना
	कानूनी साक्षरता
	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता
सेवा प्रवाह	पूर्वाधार विकास
	नीति र कानूनमा समावेशिता र सहभागिता
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व

मूल विषय	सहायक विषय
सुशानसन तथा उत्तरदायित्व	कार्यप्रणाली समावेशी
	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
	तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन
	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

१.४ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

लैससास परीक्षणका प्रमुख पाँचवटा विषय क्षेत्रहरु भित्र विभिन्न २२ वटा उप विषयक्षेत्र र सो अन्तर्गत १०० वटा सूचकहरु रहेका छन । उक्त विषय क्षेत्रहरु र उप विषय क्षेत्रहरु निम्नानुसार रहेको छ ।

परिच्छेद दूई: लैंङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण विधि

लैससास परीक्षणको लागि निम्न चरणहरु अवलम्बन गरिएको थियो:

<table>
<tr><th>चरणहरु</th><th>क्रियाकलापहरु</th></tr>
<tr><td>पहिलो: तयारी चरण</td><td>

● **दस्तावेज समिक्षा**

यस तयारी चरणमा सर्वप्रथम परामर्शदाताको तर्फबाट ताराखोला गाउँपालिकामा गई लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरु संकलन गरिएको थियो । यस क्रममा पालिकाबाट प्रकाशित नीति कानुन, कार्यविधि, निर्देशिका, बार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/बार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, पालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरु संकलन गरिएको थियो र उक्त जस्तावेजहरुको लैससासपय सन्दर्भमा समिक्षा गरिएको थियो ।

● **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) कार्यान्वयन समिति पुनर्गठन**

यही चरणमा पालिकासंग समन्वय गरी ७ देखि १३ जनाको देहाय बमोजिम लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) कार्यान्वयन समिति पुनर्गठन गरिएको थियो ।

<table>
<tr><th>क्र.स.</th><th>पदाधिकारीहरु</th><th>पद</th></tr>
<tr><td>१.</td><td>श्री धन बहनदुर वि.क.</td><td>संयोजक</td></tr>
<tr><td>२.</td><td>श्री भिम बहादुर रोका्</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>३.</td><td>श्री सूर्य लाल विश्वकर्मा</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>४.</td><td>श्री जीत बहादुर खत्री</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>५.</td><td>श्री भद्र बहादुर घर्ती</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>६.</td><td>श्री मन बहादुर रोका</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>७.</td><td>श्री गौरीमाया गुरुङ</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>८.</td><td>श्री चन्द्रकली रोका</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>९.</td><td>श्री फूलमाया पुन</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>१०.</td><td>श्री मन कुमारी दर्जी</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>११.</td><td>श्री खड्क बहादुर वि.क</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>१२.</td><td>श्री लाल प्रसाद शेरचन</td><td>सदस्य</td></tr>
<tr><td>१३.</td><td>श्री सम्झना थापा</td><td>सदस्य सचिव</td></tr>
</table>

</td></tr>
<tr><td>दोस्रो चरण: कार्यान्वयन चरण</td><td>

● **लैससासका मुख्य सवालहरुको पहिचान**

यस चरण अन्तर्गत लैससास परीक्षणसँग सम्बन्धित स्थानीय, प्रादेशिक,

</td></tr>
</table>

चरणहरु	क्रियाकलापहरु
	राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय स्तरमा प्रकाशित विभिन्न लेख, रचना, तथा अनुसन्धान प्रतिवेदनहरुको छनोट, संकलन, अध्ययन र विश्लेषण गरिएको छ । यसबाट पहिले भइसकेको अध्ययन अनुसन्धानबाट प्राप्त निष्कर्षको आधारमा लैससाससँग सम्बन्धित मुख्य सवालहरुको यकिन गरिएको थियो र त्यसलाई यथोचित सम्बोधन गर्न के कस्ता हस्तक्षेपहरु आवश्यक रहेका छन् भन्ने अनुभव आर्जन गर्न यसबाट मद्दत पुगेको थियो । • **प्रारम्भिक सूचना संकलन** गाउँपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरुका विषयमा जानकारी लिनका लागि परामर्शदाताको तर्फबाट यस कार्यमा संलग्न विज्ञले जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र नागरिक समाजको प्रतिनिधीसँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरु संकलन गरिएको थियो । • **लक्षित वर्गसँग छलफल** पालिकाले विकासमूलक गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई के कसरी समेटेको छ भन्ने विषयमा जानकारी लिनका लागि स्थानीय तहका दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने व्यक्तित्वहरुसँग छलफल सञ्चालन गरिएको थियो । • **अभिमुखीकरण तथा लैससास परीक्षण कार्यशाला गोष्ठी** पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरु र पदाधिकारीहरुसँग अन्तरक्रियात्मक छलफल र सो को आधारमा सहभागीहरुको तर्फबाट लैंगिक परिक्षण गर्ने उद्देश्यले कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गरिएको थियो । सहभागीहरुलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण भनेको के हो, लैससासको परिक्षणको प्रक्रिया र लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण किन र कसरी भन्ने विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो । उक्त गोष्ठी कर्मचारीहरुको पूर्णसहभागितामा आयोजना गरी लैससास परीक्षण कार्यविधिले तोके अनुसारको प्रक्रिया अवलम्बन गरी मूल विषय, सहायक विषय र सूचकहरुको आधारमा छलफल गरी अंक दिइएको थियो । छलफलको आधारमा उक्त बूंदामा राम्रो देखिएमा १, मध्यम देखिएमा ०.५ र सुधार गर्नु पर्ने देखिएमा वा सो विषय हुँदै नभएमा ० अंकहरू प्रदान गरिएको छ । लैससास परीक्षण गोष्ठीमा सबै महिला

चरणहरु	क्रियाकलापहरु
	कर्मचारीहरुको प्रतिनिधित्व अनिवार्य बनाइएको थियो । सम्बन्धित मन्त्रालयहरुको नीति, कानुन तथा योजना, बजेट, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुशासान तथा उत्तरदायित्व क्षेत्रका सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौति (Swot) का बारेमा पनि सामुहिक छलफल गरिएको थियो । अन्तमा प्राप्त अंकहरूलाई माकुरीजालोको चित्र (Spider Diagram) बनाई सहभागीहरू माझ उक्त नमुना चित्र प्रस्तुत गरिएको छ । सो चित्रले देखाएका राम्रा पक्षहरूलाई निरन्तरता दिँदै, कमजोर पक्षहरूलाई सुधार गर्नको लागि पालिकाले अवलम्बन गर्नुपर्ने मार्गचित्र पहिचान गरी लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकासका लागि एकिकृत कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ । सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौती (Swot) को विश्लेशन पश्चात् कमजोर पक्ष र चुनौतिहरुलाई समाधान गर्न सक्ने गरि कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको थियो र त्यस माथि व्यापक छलफल गरि अन्तिम रुप दिइएको थियो ।
तेस्रो चरण: प्रतिवेदन लेखन चरण	पालिकास्तरीय गोष्ठी आयोजना गरि लैससास परीक्षण प्रतिवेदनको मस्यौदा प्रस्तुत गरिएको थियो । यसरी प्रस्तुत गरिएको मस्यौदामाथि सहभागीहरुबाट सिर्जनात्मक सुझाव तथा टिप्पणीहरु संकलन गरिएको थियो र मस्यौदा प्रतिवेदनमा प्राप्त सुझाव तथा टिप्पणीहरुलाई यथोचित रुपमा सम्बोधन गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरी उक्त प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि ताराखोला गाउँपालिकामा पेश गरिएको छ ।

परिच्छेद तिन: लैंङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणबाट प्राप्त मूख्य उपलब्धिहरु

३.१ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणवाट मूल विषयमा प्राप्त भएका उपलब्धिहरु

ताराखोला गाउँपालिकाको लैससास परिक्षण गर्दा पाँच वटा मूल विषयमा प्राप्त भएको अंकलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । मूल शीर्षकमा प्राप्त भएको अंकलाई हेर्दा सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा सबै भन्दा बढी १८ अंक र त्यसपछि क्रमस:सेवा प्रवाहमा १६, नीति, कानुन र योजनमा १५.५, मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा १३ र सबै भन्दा कम संस्थागत ब्यवस्थामा ११ अंक प्राप्त भएको छ ।

तालिका २.१: लैससास परीक्षणका मूल विषयहरुमा प्राप्त उपलब्धिहरु

क्र.स.	मूल विषय	सहायक विषय	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क (२०८१/२०८२)
१	**नीति कानून योजना**	निती र कानुनमा समावेशीता, सहभागीता (१.१.१ - १.१.८), योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम (१.२.१ - १.२.८), बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन (१.३.१ - १.३.४)	२०	१५.५
२	**सस्थागत ब्यवस्था**	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व (२.१.१ - २.१.४), कार्यप्रणली समावेशी (२.२.१ - २.२.४), समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व (२.३.१ - २.३.४), वित्त व्यवस्थापन (२.४.१ - २.४.४), तथ्यांङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन (२.५.१ - २.५.४)	२०	११
३	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास (३.१.१ - ३.१.८), अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना (३.२.१ - ३.२.४), कानुनी साक्षरता (३.३.१ - ३.३.४), विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता (३.४.१ - ३.४.४)	२०	१३
४	**सेवा प्रवाह**	पूर्वाधार विकास (४.१.१ - ४.१.४), प्रजनन स्वास्थ्य (४.२.१ - ४.२.४), शिक्षा कार्यक्रम (४.३.१ - ४.३.४), खानेपानी तथा सरसफाई (४.४.१ - ४.४.४), स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन (४.५.१ - ४.५.४)	२०	१६
५	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**	सुशासन (५.१.१ - ५.१.४), उत्तरकायित्व र जवाफदेहिता (५.२.१ - ५.२.४), सुचना तथा संचार (५.३.१ - ५.३.४), अनुगमन तथा मूल्यांकन (५.४.१ - ५.४.४), समन्वय र सम्बन्ध विस्तार (५.५.१ - ५.५.४)	२०	१८
		जम्मा	**१००**	**७३.५**

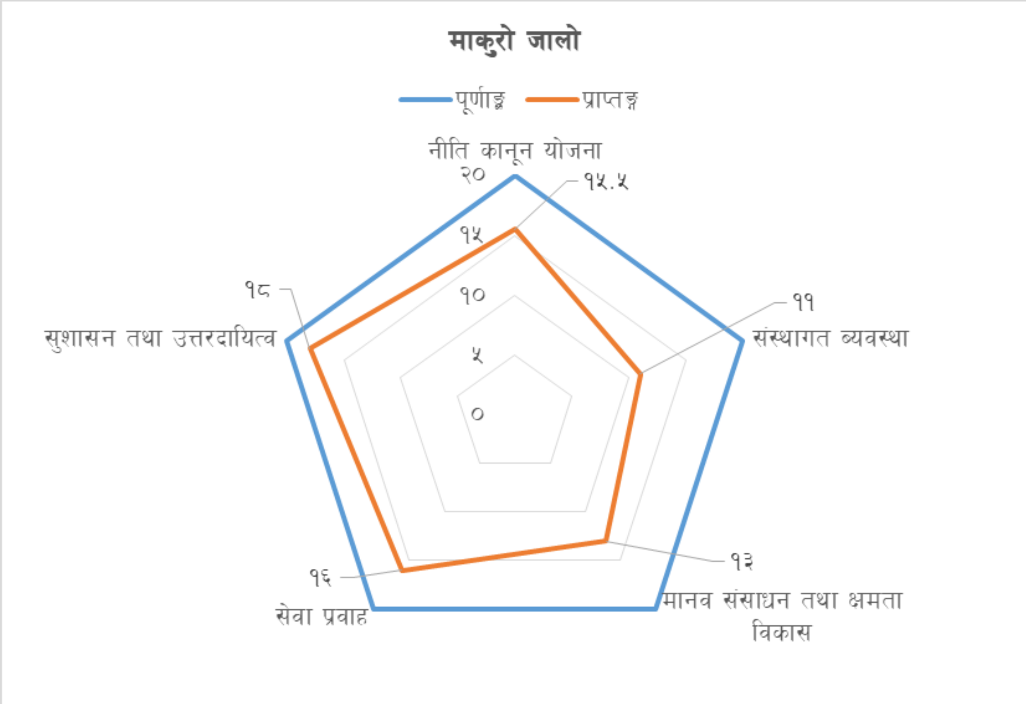

चित्र २.१: लैससास परीक्षणका मूल विषयहरुमा प्राप्त उपलब्धिहरु

३.२ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणबाट सहायक विषयमा प्राप्त भएका उपलब्धिहरु

यस गाउँपालिकाको लैससास परिक्षण गर्दा २२ वटा सहायक विषयमा प्राप्त भएका अंकलाई तलको तालिकामा प्राप्त गरिएको छ ।

चित्र २.१: लैससास परीक्षणका सहायक विषयहरुमा प्राप्त उपलब्धिहरु

क्र.स.	मूल विषय	क्र.सं	सहायक विषय	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
१.	**निती, कानुन, योजना**	१.१	निती र कानुनमा समावेशीता, सहभागीता	८	६.५
		१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	६
		१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३
			जम्मा	२०	१५.५
२.	**संस्थागत व्यवस्था**	२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.५
		२.२	कार्यप्रणली समावेशी	४	१.५
		२.३	समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३
		२.४	वित्त व्यवस्थापन	४	१.५
		२.५	तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
			जम्मा	२०	११
३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**	३.१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	४.५
		३.२	अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२.५

क्र.स.	मूल विषय	क्र.सं	सहायक विषय	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
		३.३	कानुनी साक्षरता	४	२
		३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	४
			जम्मा	२०	१३
४.	**सेवा प्रवाह**	४.१	पुर्वाधार विकास	४	३.५
		४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	३.५
		४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	३
		४.४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	३.५
		४.५	स्वारोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२.५
			जम्मा	२०	१६
५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**	५.१	सुशासन	४	३.५
		५.२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	४
		५.३	सुचना तथा संचार	४	३.५
		५.४	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	४
		५.५	समन्यवय र सम्बन्ध विस्तार	४	३
			जम्मा	२०	१८
			कुल जम्मा	१००	७३.५

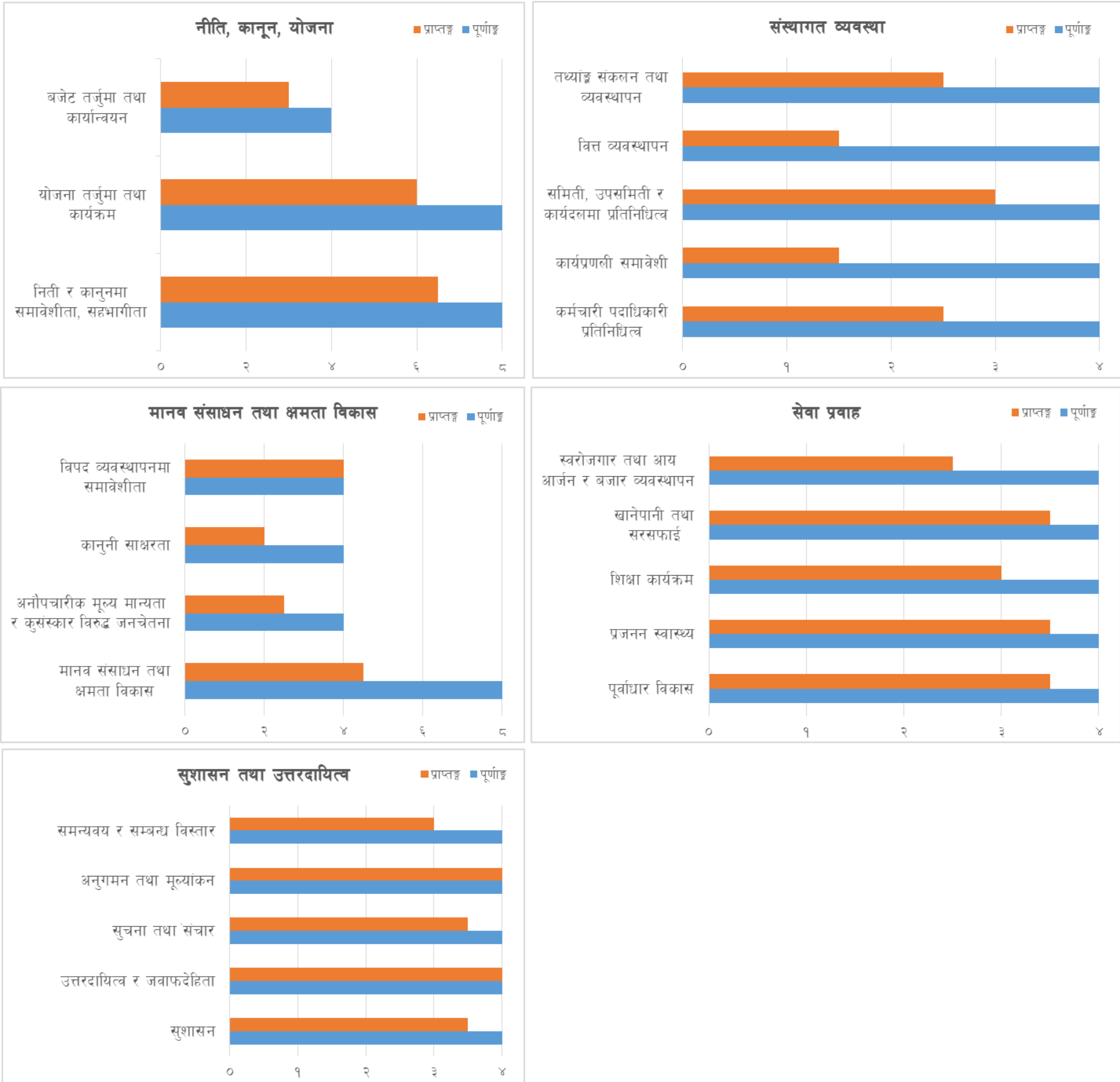

चित्र २.२ : लैससास परीक्षणका सहायक विषयहरुमा प्राप्त उपलब्धिहरु

३.३ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवल पक्ष, दुर्वल पक्ष, अवसर र चुनौतीहरु

गाउँपालिकाको लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्ने सन्दर्भमा लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवल तथा दुर्वल पक्ष, अवसर र चुनौतीहरु निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

मुल विषय	सवल पक्ष	दुर्वल पक्ष	अवसर	चुनौतीहरु
नीति कानुन तथा योजना	गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नपर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यादेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण गरी, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयनलाई समावेशी र सहभागितामूलक गराउन नसकिएको	कानुनले लक्षित वर्ग पहिँचान गरी उनिहरुको सम्बैधानिक तथा मौलिक हकका बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको	राजनैतिक नेतृत्वमा इच्छा शक्तिको कमीको कारण समय प्रयाप्त नदिनु
	स्थानिय नीति तथा कानुन निर्माण भई कार्यान्वयनमा रहेका	प्रक्रियागत क्षमताका लागि समयसापेक्ष तालिमको व्यवस्था हुनुपर्ने कानुन निर्माण गर्न कार्यक्रम बनाई समय सापेक्ष परिमार्जन गर्न नसकिएको	आबश्यक कानुन नीति निर्माण गर्ने संरचनाका साथै प्रर्याप्त जनशक्ति रहेको लैससास लगायत धेरै नीति तथा कानुनहरुको निर्माण भई कार्यान्वयन भइरहेको	स्थानीय नीति, कानुन र योजना तर्जुमा गर्दा लैससासको दृष्टिकोणबाट सुनिश्चित गरी तर्जुमा गर्नु र त्यसको कार्यान्वयन गर्नु
	बजेट सिमा निर्धारण तथा मार्गदर्शनमा लैससासका विविध पक्षको सम्बोधन भएका	सञ्चालित कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा लैंगिक तथा सामाजिकरुपमा वहिस्करणमा परेका व्यक्ति र समुहलाई लागत अनुरुप पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्नुपर्ने	जनतासँग प्रत्यक्ष जोडिने जनप्रतिनिधिहरु (सामुदायिक परिचालन, मुद्दा तथा सवालहरु बुझ्केको,जनतासँग नियमित अन्तरक्रिया गर्ने)	सामाजिक चालचलनका कारण लैससास न्युन प्राथमिकतामा पर्ने गरको
	स्वीकृत भएका ऐन,कानुन, निति नियम, नियमावली र कार्यविधिहरु पालिकाको वेवसाइटमा राखिएका ।	कानुन तथा नीति निर्माणको क्रममा वन्चितिकरणमा परेका वर्गको सुझाव लिने नगरेको ।	स्थानिय सरकारले विकास साझेदार, नागरिक समाज संस्था र नागरिकसँगको सहकार्यमा आवश्यकता अनुसार योजना निर्माण र कार्यान्वयन गर्न सक्ने	ईन्टरनेटको सीमित पहुँच

मुल विषय	सवल पक्ष	दुर्वल पक्ष	अवसर	चुनौतीहरु
	आवधिक, वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा समावेशी विकासको निति, रणनिति र कार्यक्रम बनेका	योजना बनाउँदा सत्य तथ्य तथ्याँक यथार्थपरक लागत संग बजेटको उचित व्यबस्था गर्नुपर्ने सरोकारवालाहरु तथा लक्षित समुदायसँग व्यापक परामर्श गरिनु पर्ने	अन्य निकायहरुसँगको समन्वय र सहकार्यको सम्भावना भएको	आबधिक योजना र नीति, कार्यक्रम र बजेटको तालमेल कम हुनु ।
	विभेद जन्य कार्य रोक्ने प्रयास भएको लैससास डेस्क र सम्पर्क कर्मचारी तोकिएको लैससास नीतिको कार्यान्वयन भएका	आवस्यकता अनुसार पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धी गर्न नसकिएको	सरोकारवाला नियाकयहरु, स्थानीय विकास साझेदारहरु सहकार्यका लागि प्रतिवद्ध, क्षमता विकास योजना तयार भएको	रुढीवादी चालचलन र हानीकारक परम्परागत कुसँस्कारहरु सरोकारवाला निकायहरुसंगको प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य
संस्थागत व्यवस्था	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा आदिवासी जनजाति, दलित तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व पुर्णरुपले कार्यान्वयन गर्न नसकिएको	समाबेशी सहभागिता सुनिश्चित भएमा योजना तर्जुमा तथा सेवा प्रवाह चुस्त दुरुस्त र छिटो छरितो हुने	आदिवासी जनजाति, दलित तथा अन्य लक्षित समुहका लागि निश्चित बजेट सिमा नतोकिनु
	स्थानीय स्तरमा गठित समिति उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला र पुरुषको समानुपातिक प्रतिनिधित्व छ	निर्णयक तहमा (पदाधिकारी र कर्मचारी) आर्थिक तथा समाजिक रुपमा पछाडी परेका तथा पारिएका महिला, दलित, सिमान्तकृत बहिष्करणमा र जोखिममा परेकाको प्रतिनिधित्व कम रहेको	नगरसभा र कार्यपालिकाले आवस्यक नितिगत ब्यवस्था गर्न सक्ने ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरु गठन गर्दा समावेशी ब्यवस्था अनुसार गर्न सहज नभएको
	अपांगमैत्री बालमैत्रि लैससास मैत्रि पुर्वाधारको व्यवस्था भएको	लैसासको विधिवत रुपमा निर्णय प्रक्रियामा अवलम्वन गर्ने सेवा प्रभाव गर्नुपर्ने संरचनाहरु सबै वर्ग जातजाति समुदायको पहुँचमा नपुगेको	लैससास मैत्री पुर्वाधारको कारणले लक्षित वर्गहरुले सहजता पुर्वक सेवा लिएको	लैससास मैत्री पुर्वाधार निर्माणको लागि बजेट अभाव
	हिंसा रहित पालिका निर्माणमा ताराखोला गाउँपालिका प्रतिवद्ध	वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी चरणवद्ध योजना तयार	कार्यवीधि तयार गरी अन्य सरोकारवालाहरुसँगको	विद्यमान विभेदकारी सामाजिक

मुल विषय	सवल पक्ष	दुर्वल पक्ष	अवसर	चुनौतीहरु
	रहेको	गरी कार्यान्वयन गर्न बजेटको पर्याप्त व्यबस्था नभएको	सहभार्यमा काम गर्न सकिने	संरचना र चालचलन
	गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र निर्माण भई तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी योजना तर्जुमा र निर्णय प्रकृया सँग समाजस्य गरिएको,सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभ ग्राहीको तथ्यांक अद्यावधिक गरिएको	पार्श्वचित्र अधावद्यिक गर्ने र पालिकाको नीति र योजना तयार गर्दा यसको प्रयोग कम हुनु	पालिकाको पार्श्वचित्रलाई अद्यावद्यिक गरी डिजिटल प्रोफाइल तयार गर्न सकिने।	दक्ष जनशक्तिको अभाबमा डिजिटल प्रोफाईल तयार गरि संचालन गर्न कठिनाई हुनु
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	गाउँपालिकालाई आवस्यक नीति नियमहरु निर्माण गरिएका, जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी नीति निर्माण र कार्यन्वयनमा प्रतिवद्ध	नीति, कानुन, योजना तर्जुमा र विद्यमान कानुन सम्बन्धी अभिमुखिकरण संचालन हुन नसकेको	बाह्य मानवीय श्रोतको सहज उपलब्धता रहेको	पदाधिकारीहरुको कार्य ब्यस्तता
	विभिन्न समिति वा उपसमितिमा महिलाको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरिएका	निर्णाय तहमा महिलाको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित हुन नसकेको	विषयगत समिति, उपसमिति, उपभोक्ता समितिहरु र टोल विकास संस्थाहरु परिचालन	महिला सशक्तिकरणको अभावमा महिलाको प्रतिनिधित्व कठिन
	मानव संसाधन विकासको लागि पालिकाले क्षमता विकास योजनालाई प्राथमिकतामा रहेको कार्यान्वयन गर्दै आएका	क्षमता विकास योजना पुर्णरुपमा कार्यान्वयन नभएको	प्रदेश सरकार, विकास साझेदार र अन्य सरोकारवाला सहकार्यमा कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्न सकिने	निरन्तरताको लागि बजेट अभाव।
	महिला माथि भएको हिंसा र भेदभावको न्यूनीकरण तथा वाल विवाहको रोकथाम सम्बन्धी कार्यकम संचालन भैरहेका	सम्पन्न कार्यक्रमहरुको प्रभाव विश्लेषण गरी दस्तावेजिकरण नगरिएको	स्थानीय सरोकारवालाहरुको पूर्ण सहयोग	जनचेतनाको कमि ।
सेवा प्रवाह	निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना तयार सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा लैससास मैत्री हुनेगरी आवश्यक मापदण्ड	सार्वजनकिका साथै निजी संरचनाहरुलाई पनि मापदण्ड अनुसार भवन आचारसंहिता प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न नसकिएको	भवन आचारसंहिता लागु गरिएको।	जनचेतानाको अभावमा स्थानीय सरोकारवालाको पुर्ण सहयोग नपाउनु

मुल विषय	सवल पक्ष	दुर्वल पक्ष	अवसर	चुनौतीहरु
	पुरा गर्न निर्देशन दिने गरेको			
	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षासम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू,साथी शिक्षा, कार्यमूलक शिक्षा आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि यथेस्ट बजेट बिनियोजन गर्न नसकिएको	प्रौढ शिक्षा तथा किशोरी शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्ने	सामाजिक,आर्थिक,साँस्कृतिक पछौटेपना कामयै रहेकोले समुदाय तहमा लैससास सम्बन्धी जनचेतना जाग्रित गर्नु
सुशासन र उत्तरदायीत्व	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको	स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको भएतापनि सुशासन प्रवर्द्धन कार्यविधि तयार नगरेको	स्थानीय तहले भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने	प्राथमिकतामा राखि स्थानीय तहले भ्रष्टाचार नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यविधि निर्माण गर्नु
सुशासन	वेबसाइट मार्फत वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, नीति, नियमहरु, प्रतिवेदनहरु, सुचना सार्वजनिकिकरण गर्ने काम व्यवस्थित गरिएको	वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, नीति, नियमहरु, प्रतिवेदनहरु माथि विद्युतिय माध्यम बाट प्राप्त सुझावहरुको यथोचित सम्वोधन गर्न नसकेको	आवस्यक जनशक्ति पालिकामा रहेका	गुणस्तरीय इन्टरनेट सेवाको उपलब्धता र वोवसाईट हेर्ने लक्षित समुदायको संख्या कम हुनु ।
	सार्वजनिक सुनुवाई लगायत सामाजिक जवाफदेहिताका औजार कार्यन्वयनमा ल्याइएको ।	सार्वजनिक सुनुवाईमा सबैको सहभागिता सुनिश्चित गर्न नसकिएको	बिकास निर्माणमा सबैले अपनत्व खोज्ने प्रवृत्ति बढेको	सार्वजनिक सुनुवाई गर्दा वास्तविक भन्दा राजनितिक सवालहरु बढि उठ्ने गरेको

३.४ लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको कार्ययोजना

यस ताराखोला गाउँपालिकाको लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्ने सन्दर्भमा पालिकाले सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाइ विश्लेषण गर्दा प्राप्त भएको सुझावको आधारमा आगामि दिनमा लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको मुद्दालाइ पुर्ण कार्यान्वयन गर्नको लागि निम्न बमोजिम कार्य योजना प्रस्तुत गरिएको छ ।

ताराखोला गाउँपालिका

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण परिक्षण २०८२

कार्ययोजना

मूल शिर्षक		सूधारका लागि आवश्यक क्रयाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयवधी	थप दायित्व पर्ने	
पूर्णाङ्ख	प्राप्ताङ्ख		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति कानुन र योजना तर्जुमा २०	१५.५	नीति कानून योजना तर्जुमा गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका दृष्टिले लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी विभिन्न शाखा तथा कार्यपालिकामा छलफल तथा निर्णय गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	गाउँसभा, कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ श्रावण मसान्त र निरन्तर		√
		विभेद उपर गुनासो सुनुवाई संयन्त्रलाई सक्रिय बनाउनका लागि बजेट तथा अभिमुखीकरण गर्ने	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	२०८२ भाद्र मसान्त सम्म		√
		गाउँपालिकाको श्रम नीति तर्जुमा गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ भाद्र मसान्त सम्म		√
		योजना तर्जुमा गर्नुपूर्व लक्षित समुहलाई संलग्न गरी प्रत्येक समुहसँग छुट्टाछुट्टै बैठक बसी अवस्था विश्लेषण गर्ने	सम्बन्धित वडा र महिला बालबालिका शाखा	कार्यापालिका	सम्बन्धित वडा र सामाजिक विकास शाखा	२०८२ असार मसान्त भित्र		√
		लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट र समावेशी बजेटको परिक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यापालिका /गाउँसभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असार	√	
		क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेटको व्यवस्था गर्ने	सामाजिक विकास शाखा अन्य शाखाहरु	कार्यापालिका / गाउँसभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असार	√	

मूल शिर्षक		सूधारका लागि आवश्यक क्रयाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयवधी	थप दायित्व पर्ने	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
संस्थागत व्यवस्था (२०)	११	पदपूर्ति गर्दा सकारात्मक विभेद प्रणाली अपनाउने नीतिगत व्यवस्था गर्ने	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असार		√
		जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई क्षमता विकासको अवसरमा सकारात्मक विभेदको नीति अवलम्बन गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	नियमित	√	
		महिला बालबालिका र लक्षित समुदायको सहभागिता हुने गरी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति गठन गर्ने	सामाजिक विकास शाखा, प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	२०८२ श्रावण		√
		सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा टोल विकास संस्था, लक्षित समूहको सहभागिता तथा सुझाव सुनिश्चित गर्ने व्यवस्था मिलाउने	सामाजिक विकास शाखा, महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	नियमित		√
		आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै लैससास सम्बन्धी कोषको स्थापना तथा कार्यान्वयन गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असार	√	
		सामाजिक समावेशीकरण डेस्कलाई प्रभावकारी बनाउन छुट्टै बजेटको व्यवस्था गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असोज	√	
		वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम	प्रशासन योजना	गाउँ	प्रमुख प्रशासकीय	२०८३ जेष्ठ		√

मूल शिर्षक		सूधारका लागि आवश्यक क्रयाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयवधी	थप दायित्व पर्ने	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
		तर्जुमा गर्दा स्थानीय तहको पार्श्वचित्र अद्यावधीक गरी त्यसमा आधारित भएर गर्ने	तथा अनुगमन शाखा	कार्यपालिका तथा गाउँसभा	अधिकृत			
३ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास (२०)	१३	अन्य पालिकासँगको सहकार्यमा स्थानीय मानव संशाधन केन्द्र स्थापना गर्ने	प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असोज सम्म	√	
		लक्षित समुदायलाई पूर्व आयोग तयारी कक्षा सञ्चालन गर्ने	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक इकाई	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा	२०८२ चैत्रसम्म	√	
		लैङ्गिक हिंसामुक्त नगर घोषणाउन्मुख क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न कानूनी तथा संस्थागत पूर्वाधार तयार गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असोज	√	
		स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य सभाका सदस्य र शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा प्रक्रिया र समस्या समाधानका विषयमा अभिमुखीकरण गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	गाउँपालिका	प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा	२०८२ असोज	√	
		महिला बिकाश शाखामा थप २ जना महिला विकास अधिकृत थप गर्ने	कर्मचारी प्रशासन शाखा	गाउँकार्यपालिका तथा गाउँसभा	कर्मचारी प्रशासन शाखा	२०८२	√	
		लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना रकम खर्च गर्ने कार्यविधि निर्माण गर्ने	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	सबै शाखा, सबै कर्मचारी, सबै जना प्रतिनिधि	२०८२		√

मूल शिर्षक		सूधारका लागि आवश्यक क्रयाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयवधी	थप दायित्व पर्ने	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
		गाउँपालिकामा अधिकृतस्तर का महिला कर्मचारीहरु नियुक्त गर्ने/ प्राथमिकता दिने/ शाखा प्रमुखको जिम्मेवारी महिला कर्मचारीलाई दिने	कर्मचारी प्रशासन शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	कर्मचारी प्रशासन शाखा	२०८२ असोजबाट		√
४ सेवा प्रवाह (२०)	१६	लैससासलाई सम्बोधन हुने गरी स्थानीय भवन मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गर्ने	पूर्वाधार विकास शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	पूर्वाधार विकास शाखा	२०८२ असोज मसान्त	√	
		ताराखोला गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी लगायत सार्वजनिक संस्थाहरुमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा	२०८२ असोज मसान्त	√	
		लक्षित समुदायको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमका लागि बजेटको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८२ असार मसान्त	√	
		सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रममा लैङ्गिक समानता र चेतनामूलक कार्यक्रम समावेश गर्ने	वडा कार्यालय	कार्यपालिका	वडा कार्यालय र सामाजिक विकास शाखा	निरन्तर		√
		स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गर्ने	वडा कार्यालय, सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	निरन्तर	√	
		गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप	सामाजिक बिकाश शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	निरन्तर	√	

मूल शिर्षक		सूधारका लागि आवश्यक क्रयाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयवधी	थप दायित्व पर्ने	
पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
		सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने						
५ सुशासन उत्तर तथा दायित्व (२०)	१८	सार्वजनिक परिक्षण सार्वजनिक सुनसवाई सामाजिक परिक्षण कार्यक्रममा अर्थपूर्ण सहभागिता गरि कार्यक्रम संचालन गर्ने	विषयगत शाखा	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	निरन्तर		√
		सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन गर्दा लक्षित वर्ग समुदायले प्राप्त अवसरहरुको प्रभाव विश्लेषण गर्ने व्यवस्था मिलाउने	अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति	गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँसभा	विषयगत शाखा	नियमित		√
		अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गर्ने व्यवस्था प्रभावकारी बनाउने	अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति	गाउँ कार्यपालिका र सभा	प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा	२०८३ असार		√
		स्थानीय भाषामा सुचनाहरु प्रसारण गर्न बजेट विनियोजन गरी स्थानिय रेडीयो पत्रपत्रिकामा सामाजिक सन्जालमा स्थानीय भाषाको सुचना प्रशारण गर्न खालका कार्यक्रम संचालन गरिने	महिला विकास महाशाखा	कार्यपालिका	महिला विकास तथा साझेदार संघसंस्थाहरु	आव २०८२/८३		
		लैससास सम्बन्धी जनचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गर्न	महिला विकास महाशाखा	कार्यपालिका	महिला विकास तथा साझेदार संघसंस्थाहरु	आव २०८२/८३		

मूल शिर्षक		सूधारका लागि आवश्यक क्रयाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयवधी	थप दायित्व पर्ने	
पूर्णाङ्ग	प्राप्ताङ्ग		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
		बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरिने						
		लैसससँग सम्बन्धित समूह सञ्जाल तथा संयन्त्रका पदाधिकारीलाई क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने नीति तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गर्ने	सार्वजनिक तथा क्षमता विकास समिति	गउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	२०८३ असार मसान्त		√

परिच्छेद चार: निष्कर्ष तथा सुझाव

४.१ निष्कर्ष

ताराखोला गाउँपालिकाको आन्तरिक संरचना, कार्यसंस्कृति तथा योजना तर्जुमा एवं नीति निर्माण प्रक्रियामा वन्चितिकरणमा तथा जोखिममा परेका वर्गहरुको आवश्यकता पहिचान गर्ने, श्रोतको विनियोजन गर्ने तथा विनियोजित श्रोतलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न सामाजिक विकास शाखाबाट सो वर्गहरुको क्षमता विकास गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन भएको देखिन्छ । ताराखोला गाउँपालिकाले आवधिक योजना, राजस्व सुधार योजना, लैससास रणनितक योजना तयार गरिएको बार्षिक कार्ययोजना तयार पारी कार्यन्वयनलाई प्रभावकारी वनाउन, बजेट समेतको व्यवस्था गरी लैससास सम्कर्प व्यक्ति तोकेर कार्य सम्पादन गरिरहेको पाइयो । यसका साथै लैससासका विषयमा आन्तरिक तथा बाह्य आयोजनामा हुने कार्यक्रमहरुमा सहभागी गराउदै पालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको बुझाईमा प्रष्टता तथा एकरुपता ल्याउने नीति लिएको पाईयो । पालिकाको क्षमता विकास योजना तयार भैसककोले यसको सफल कार्यान्वयन गर्दै पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको लैससास सम्बन्धी क्षमता विकास कार्य प्राथमिकताका साथ संचालन गर्न आवश्यक छ ।

पालिकाको विषयगत समिति तथा योजना एवं श्रोत विनियोजनमा प्रत्यक्ष भूमिका खेल्ने समिति तथा संरचनाहरुलाई पनि लैससासको विषयमा अभिमुखीकरण जरुरी छ । लैससासको विषयलाई पालिकाको योजना, नीति, रणनीतिमा मूलप्रवाहीकरण गरी वजेट विनियोजन मार्फत विशेष योजना तथा परियोजना निर्माण गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन जरुरी छ । पालिकाका नीति निर्माण तहमा वसेका व्यक्तित्वहरुलाई अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौता, प्रचलित कानुनी प्रावधान र व्यवस्थाका साथै सहभागीमुलक योजना प्रकृयाका ७ चरण, योजना छनौटका आधारहरुको वारेमा जानकारी तथा ज्ञानको आधारमा स्थानीय नीति, नियम र योजना निर्माण तथा त्यसको स्थानीयकरण गरी व्यवहारिकतामा ल्याउनु आवश्यक छ ।

गाउँपालिकामा रहेको न्यायिक समितिले महिलाका मुद्दाहरुलाई केही हदसम्म सम्बोधन गरेको भएता पनि समितिको पहुँचमा बाहिर रहेका महिलाहरुको शारीरिक, मानसिक तथा संवेगात्मक हिंसाहरुलाई समेट्न नसकेकोले अहिले पनि आम महिलाहरु हिंसा सहनु आफ्नो भाग्यमा लेखेको भन्ने स्वीकारेर वस्न वाध्य छन । त्यसैले यो कुरालाई सम्बोधन गर्न पालिकामा मेलमिलापकर्ताहरु सक्रिय पार्दै वडातहमा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरु थप सुदृढ गराउन सके महिला हिंसाहरुको रिपोट गर्ने दर वढाउनुको साथै मेलमिलाप मार्फत महिला हिंसामा न्युनीकरण ल्याउन सकिन्छ । महिला हिंसा एउटा शुन्य सहनशिलताको विषय हो भन्ने विषयमा महिला, पुरुष तथा आम समुदायमा एउटा सशक्त जागरणको आवश्यकता भएकोले हिंसावाट पीडित वा पीडित हुन सक्ने महिला, वालवालिका, पुरुष सवैलाई राखेर वडागत रुपमा आम जागरण कार्यक्रम प्रभावकारी हुने देखिन्छ ।

यस गाउँपालिका को लैससास परिक्षणबाट आएको नतिजालाई हेर्दा सन्तोषजनक अवस्था पाइयो साथै पालिकाको लैससास सम्बन्धि सकारात्मक धारणा देखियो । पालिकाको जम्मा अंक ७३.५ प्राप्त भएको छ जसमध्ये अधिकतम सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा १८,सेवा प्रवाहमा १६, नीति, कानुन, योजनामा १५.५, मानब संशाधन तथा क्षमता विकासमा १३ र संस्थागत ब्यवस्थामा न्युनतम ११ अंक प्राप्त भएको छ । सो अंकभार अनुसार यस पालिकाले संस्थागत ब्यवस्था, मानब संशाधन तथा नीति, कानुन, योजनामा बढी जोड दिनुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

४.२ सुझाव

लैससास परिक्षणवाट आएको नतिजाको आधारमा यस गाउँपालिका लैससासको क्षेत्रमा निम्न बमोजिम सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छः

- यस गाउँपालिकाको आवधिक योजना, लैससास रणनीतक योजना, क्षमता विकास योजना, राजस्य सुधार योजना र वार्षिक नीति, कार्यक्रम र वजेट बीच तादाम्यता मिलाउँदै, विषयगत शाखाहरु बीचको अन्तरसम्बन्ध र सहकार्यमा कार्य संचालन गर्ने ।
- तयार पारिएको क्षमता विकास योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- लैससास नीति पुर्णरुपमा कार्यन्वयन गर्न लैससास डेष्कको ब्यवस्थापन र सवलिकरण गर्ने ।
- दलित शसक्तिकरण निति तयार गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- लैङ्गिक उत्तरदायि बजेट निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- लैससासको अवधारणाको बारेमा पालिकाका सबै पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारीहरुलाइ जानकारी गराउनु पर्ने
- न्यायिक समितिको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा बढीभन्दा बढी जनता समक्ष पुर्याउन तथा महिला, दलित र सीमान्कृत जनताको न्यायमा पहुँच अभिवृद्धी गर्न मेलमिलाप कर्ता र न्यायीक समिति सदस्यहरुको क्षमता विकासका साथै थप उप्रेरण जगाउन, मनोसामाजिक परामर्श जस्ता कार्यहरु गर्न आवस्यक देखिन्छ, ।

अनुसची १: ताराखोला गाउँपालिकामा मिति २०८२ जेठ २९ गते भएको लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा सहभागिहरुको विवरण

अनुसूची २: ताराखोला गाउँपालिकाको लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा सहभागीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	पद	समुदाय	लिङ्ग	अपांगता भए/नभएको	उमेर समूह	हस्ताक्षर	उमेर ८
१	लीला प्रसाद सेरचन	कार्यपालिका सदस्य	आदिवासी	पुरुष		५२	[illegible]	२
२	मन बहादुर रोका	५ नं वडा अध्यक्ष	जनजाती	पु	नभएको	५०	[illegible]	३
३	भीम बहादुर रोका	उपाध्यक्ष ता.गा.पा.	"	"	"	५८	[illegible]	३
४	चिरन वि.क.	MIS operator TRM	दलित	पुरुष	नभएको	४३	[illegible]	२
५	सुजल सुनार	रोजगार प्रा.सा.	"	"	"	३६	[illegible]	२
६	महेश विष्ट	सब इन्जिनियर	क्षेत्री	"	नभएको	३१	[illegible]	२
७	आकाश घर्ती मगर	पशु प्राविधिक	जनजाती	"	"	२४	[illegible]	२
८	प्रेम बहादुर खत्री	४ नं वडा अध्यक्ष	अन्य	"	"	५६	[illegible]	३
९	विष्णु ब. विश्वकर्मा	३ नं वडा कार्यपालिका	अन्य	"		७४	[illegible]	३
१०	देविलाल खापुङ्ग	प्र. प्रशासकीय अ.	ब्राह्मण	"	नभएको	३२	[illegible]	२
११	यम ब. रोका	वडा अध्यक्ष १	जनजाती	पुरुष	"	४५	[illegible]	३
१२	हरि ब. पुन	खानेपानी शाखा प्रमुख	"	"	"	४२	[illegible]	३
१३	तारामाया घर्ती मगर	फिल्ड सहायक	"	महिला	"	३३	[illegible]	२
१४	चम्पा रोका मगर	रोजगार सहायक	"	महिला	"	२८	चम्पा	२
१५	बिकु घर्ती	उद्यम विकास सहजकर्ता	"	"	"	२६	[illegible]	२
१६	पिताम्बर गैरे	प्र. अधिकृत	ब्राह्मण	पुरुष	"	२५	[illegible]	२
१७	फुलमाया पुन	कार्यपालिका सदस्य	जनजाती	महिला	"	४२	[illegible]	३
१८	मनकुमारी डोरा	कार्यपालिका सदस्य	दलित	महिला	"	४५	मनकुमारी	३
१९	[illegible]	[illegible]	क्षेत्री	पुरुष	नभएको	३१	[illegible]	२
२०	[illegible]	स्वास्थ्य संयोजक	दलित	पुरुष	"	५२	[illegible]	२
२१	दल बहादुर पुलामी	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	जनजाति	पुरुष	नभएको	२८	[illegible]	२
२२	लोकशोभा घर्ती मगर	से.के.प्र. वडा सचिव	"	म.	"	३३	[illegible]	२
२३	मिरा पुन	क.स.	जनजाति	म.	"	२८	[illegible]	२
२४	सरस्वती घर्ती	...(वडा सचिव)	"	म.	"	२६	[illegible]	२
२५	हिरा पुन	का.से.	"	म.	"	३६	[illegible]	२
२६	पहलमान थापा	वडा सचिव	"	पु	"	५४	[illegible]	३
२७	ओम ब. रोका		"	पु	"		[illegible]	
२८	रश्मी थापा	सहायक महिला वि.नि.	क्षेत्री	महिला	नभएको	३०	[illegible]	२
२९	चन्द्रकली रोका	गाउँपालिका		महिला		५५	चन्द्रकली	३

सिं नं.	नाम थर	पद	समुदाय	लिङ्ग	अपांगता भए/नभएको	उमेर समूह	हस्ताक्षर	
३०	गौरी माया गुरुङ	कार्यपालिका सदस्य	जनजाति	म	नभएको	६३	[illegible]	४
३१	तारानाथ केडेल	वडा सदस्य	ब्राह्मण	पु.	नभएको	५२	[illegible]	३
३२	भक्त बहादुर नाहसा मगर	वडा सदस्य	जनजाति	पु.	नभएको	५८	[illegible]	३
३३	अनन्त कडेल	वडा सदस्य	ब्राह्मण	पु.	नभएको	६८	[illegible]	४
३४	[illegible] बहादुर सोना	वडा सदस्य	जनजाति	पु.	नभएको	४१	[illegible]	३
३५	पुर्ण [illegible]	[illegible]	[illegible]	पु	नभएको	३३	[illegible]	२
३६	साजन गिरी	प्र.स.नि.	ब्राह्मण	पु.	नभएको	२४	[illegible]	२
३७	गजाल सिंह वि.क.	प्र. वरिष्ठ हवल्दार	दलित	पु.	नभएको	४२	[illegible]	३
३८	बुद्ध सिंह पेचभैया	प्रहरी जवान	जनजाति	पु	नभएको	२८	[illegible]	२
३९	निरा चौधरी	कविराज	जनजाति	म.	नभएको	२८	[illegible]	२
४०	धन बहादुर वि.क.	अहेअब	दलित	पु.	नभएको	५२.	[illegible]	३
४१	[illegible] लाल विश्वकर्मा	पु.पु.मं.	"	पु.	"	४०	[illegible]	३
४२								
४३								
४४								
४५								
४६								
४७								
४८								
४९								
५०								

उमेर समूह:

१८ वर्ष भन्दा मुनी १

१९ देखि ३९ वर्षसम्म २

४० देखि ५९ वर्षसम्म ३

६० वा सो भन्दा माथिका ४

अनुसुची २: ताराखोला गाउँपालिकाको लैगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण सम्बन्धी चेकलिस्ट मूल्याङ्कनका सूचक र मापनबाट प्राप्त परिणामहरु

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक हुनु पर्नेछ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा, ०–१ को अवस्था र सोको प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमासमावेशिता/सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौंदा तयार गर्ने कार्यादेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्य टोली निर्माण, पूर्वा दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौंदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन सर्मावेशी र सहभातागिमुलक हुने गरे/नगरेको	०–१	१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौंदा तयार गर्ने कार्यादेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौंदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामुलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरि कार्य टोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौंदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमा मात्र समावेशी र सहभागितामुलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरि कार्य टोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा, मस्यौंदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामुलक हुने गरेको	स्थानीय तहको स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेज
२				१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडी लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे / नगरेको	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडी लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडी लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडी लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजनाका दस्तावेजहरु र लेखाजोखा सम्पन्न भएका प्रमाणित गर्ने कागजातहरु
३				१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरु) सम्बन्धी कुराहरु समावेश भए / नभएको	०–१	१	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरु) सम्बन्धी कुराहरु समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरु) सम्बन्धी कुराहरु आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरु) सम्बन्धी कुराहरु समावेश नभएको	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेज

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४				१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परिक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन / छैनन् ? (स्थानीय ऐन कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको	०–१	१	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परिक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानिय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परिक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानिय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परिक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परिक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरु
५				१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारमा विभेद जन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ / छैन ?	०–१	१	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारमा विभेद जन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारमा विभेद जन्य कार्यहरु रोक्न खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारमा विभेद जन्य कार्यहरु रोक्न कुनै प्रावधान नराखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम तथा कार्यविधिहरु र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेष गरिएको दस्तावेज
६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको	०–१	१	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोही अनुरुप कार्यन्वयन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वियन नभएको	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरु र महिला तथा बञ्चितीमा परेका समुदायहरुको स्वयम् भनाइहरुको दस्तावेज
७				१.१.७	महिला र पुरुषश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे/नरहेको	०–१	१	महिला र पुरुषश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहको	महिला र पुरुषश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधान मात्र रहेको	महिला र पुरुषश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरुषश्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८				१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे/नरहेको	०–१	१	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे/नरहेको			

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९		योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम		१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेसी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ। छैन ?	०–१	१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेसी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेसी विकासको लागि आँसिक रुपमा मात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेसी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेसी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज
१०				१.२.२	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समुहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कुल पूँजीगत बजेटको निञ्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे/नगरेको	०–१	०.५	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समुहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कुल पूँजीगत बजेटको निञ्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समुह मध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको।	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कुल पूँजीगत बजेटको निञ्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको	गाउँपालिका/नगरपालिकाको महिला, बालबालिका तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निधारण गरेको बजेट सीमा
११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरुको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेको योजना प्राथमिकीकरणमा गर्ने गरे/नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, बस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरुलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण)	०–१	१	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरुको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समुहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका केही योजना मात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समुहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरुले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको।	स्थानीय सरकारले योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागिताहरुको सूची, फोटो र वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सुची र लक्षित समूहले छनौट गरेका कार्यक्रमको सुची
१२				१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए/नभएको	०–१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए/नभएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुहहरुको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छैन

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१३				१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए । नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०–१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय हुने नगरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरुको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन ।
१४				१.२.६	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरु विषेश गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे/नगरेको	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरु मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरु मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरुमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरु मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजन पनि गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरु स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरु बजेट विनियोजन दस्तावेज
१५				१.२.७	स्थानीय तहको योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी बने/नबनेको	०–१	१	स्थानीय तहको योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहको योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रुपमा प्रत्यक्ष लाभ र केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहको योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहको योजना दस्तावेज
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता भए/नभएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्य कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए/नदिएको	०–१	१	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता गर्ने मुख्य कार्यकारी पद मध्य कुनै एकमा जिम्मेवारी दिन् नीति /दिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरुको सहभागिता नभएका, मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी नदिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्बन्धी कानुनका प्रावधानहरु र केही योजनाको नमूना अवलोकन
१७		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरुसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ?	०–१	१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरुसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरुसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ?	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरुसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरुसँगको छलफल र परामर्श तथा विपन्नतास्तरीकरण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१८				१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/नगरिएको?	०–१	०.५	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गने गरिएको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेज
१९				१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्य योजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समाबेश गरिए/नगरिएको ?	०–१	०.५	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्य योजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समाबेश गरेको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समाबेश भए पनि पर्याप्त नभएको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्य योजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेज
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए/नगरिएको? (बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान)	०–१	१	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि कहिले कहीं बजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरुको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरुको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान नतिजा निकाल्ने बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकरी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी /पदाधिकारी) महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन?	०–१	०.५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी /पदाधिकारी) महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी /पदाधिकारी) महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी /पदाधिकारी) महिलाहरुको समानरुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत पनि प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी /पदाधिकारी) को नामावली
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरुको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छ /छैन?	०–१	१	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरुको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको अवस्था	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदाय मध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरुको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको अवस्था	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरुको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छैन	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरुको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति कानून र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विषेश समुदायलाई विषय सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्ेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको/नगरेको?	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले महिला तथा विषेश समुदायलाई विषय सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्ेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विषेश समुदायलाई विषय सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्ेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको	स्थानीय सरकारले महिला तथा विषेश समुदायलाई विषय सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझ्ेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विषेश समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज ।
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई अवसर हुने गरी र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको/नलिएको	०–१	०.५	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज ।
२५		कार्य प्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ/छैन?	०–१	०.५	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि कार्यनीति दस्तावेज ।
२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए/नगरिएको)	०–१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको)	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२७				२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ /छैन ?	०–१	१	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धि आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धि आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धि आचार संहिता दस्तावेज । निर्णय पुष्तिका ।
२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाब दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धि छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको ।	०–१	०	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाब दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धि छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे गरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाब दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धि छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाब दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धि छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको उपस्थिति तथा निर्णय पुष्तिका र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।
२९		समिति, उपसमिति रकार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे/नरहेको?	०–१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे पनि व्यवहारमा केहीको मात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी प्रतिनिधित्व भएको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका ।
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरुले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ्य ढंगले भागलिन पाए /नपाएको ?	०–१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरुले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ्य ढंगले भागलिन पाएको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरुले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरुले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ्य ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुष्तिकाको प्रति ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धि कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको ?	०–१	०	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धि कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धि कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धि कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण र सुझाव केही पनि दिने नगरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धि कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले दिएको सुझाव ।
३२				२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझाबहरुको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०–१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझाबहरुको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझाबहरुको कार्यान्वयन कहिले काहीँ मात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझाबहरुको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरुले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझाबहरु र कार्यान्वयन समिक्षा ।
३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा दक्षता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा श्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको रु	०–१	०	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा दक्षता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा श्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा दक्षता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा श्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने भएको तर कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा दक्षता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा श्रोत व्यवस्थापनका लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा दक्षता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा श्रोत व्यवस्थापनका लागि छुट्टै कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज ।
३४				२.४.२	के आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको छ? उनीहरुको आवश्यता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ?	०–१	०.५	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरुको आवश्यता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरुको आवश्यता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरुको आवश्यता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेट कार्यक्रम दस्तावेजहरु ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३५				२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेटको व्यवस्था भएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ?	०–१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेटको व्यवस्था भएको तथा सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेटको व्यवस्था भएको तथा सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान नगरिएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेट तथा कार्यक्रम प्रबन्ध नै नभएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा साको लागि आवश्यक जनशक्ति, बजेट तथा बजेट कार्यक्रमको व्यवस्था भएको दस्तावेज ।
३६				२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समाबेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०–१	१	स्थानीय सरकारले समावेशी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समाबेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समाबेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना नदिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समाबेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सुचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेट विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरु ।
३७		तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधि गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, जात, उमेर, र आर्थिक स्थिति आदि) (गाउँ/नगर प्रोफईल)	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका (लिङ्ग, र आर्थिक, जात, उमेर स्थिति आदि) समाबेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँङ्क संकलन गर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्यांङ्को समय समयमा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका (लिङ्ग, र आर्थिक, जात, उमेर स्थिति आदि) समाबेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/ तथ्याँङ्क संकलन गरेको तर खण्डीकृत तथ्यांङ्को अध्धावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका (लिङ्ग, र आर्थिक, जात, उमेर स्थिति आदि) समाबेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/ तथ्याँङ्क संकलन पनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग, उमेर र आर्थिक स्थिति आदि, जात) खण्डिकृत तथ्यांङ्क सहितको गाउँ/नगर प्रोफाईल ।
३८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारमूत सूचना/तथ्यांङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिवीको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको (गाउँ/नगर प्रोफाईल)	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारमूत सूचना/तथ्यांङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिवको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारमूत सूचना/तथ्यांङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिवको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारमूत सूचना/तथ्यांङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिवको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारमूत सूचना/तथ्यांङ्क र नक्साङ्कन सहितको गाउँ/नगर प्रोफाईल ।
३९				२.५.३	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांङ्क र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांङ्क र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांङ्क र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्यांङ्क र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डिकृत तथ्यांङ्क तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँङ्क अध्यावधिक गर्ने गरे नगरेको ?	०–१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँङ्क अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरे पनि तथ्याँङ्क अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँङ्क अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समाबेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आए नआएको ?	०–१	०.५	लैङ्गिक तथा समाबेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा नआएको ?	लैङ्गिक तथा समाबेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समाबेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, क बजेट किताब र वार्षिक लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि ।
४२				३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०–१	०	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम लिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारका सबै पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीहरु र समावेशी सदश्यहरुलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथा पूरुषको सहभागिता संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन ।
४३				३.१.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन ?	०–१	०.५	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको महिलाका आवश्यकता पनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तलिममा समेटिएको विषयवस्तु भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर आवश्यकतामा आधारित भएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४४				३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु (प्राविधि तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन/छैनन् ? सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरिएको छ/छैन?	०–१	०.५	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु रहेका र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु भएपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरुको क्षमता विकास सम्बन्धी प्राविधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदीको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण ।
४५				३.१.५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	०–१	०.५	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण ।
४६				३.१.६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ?	०–१	१	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्बन्धी जनशक्ति नरहेको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण ।
४७				३.१.७	महिला रवन्चितिकरमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०–१	१	महिला रवन्चितिकरमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम हुने गरेको ।	महिला रवन्चितिकरमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबै अवसर नपाएको ।	महिला रवन्चितिकरमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा बन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लो सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको उपस्थिति विवरण ।
४८				३.१.८	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्र वटा प्रतिवद्दताहरुका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु वा कर्मचारीहरुलाई जानकारी छ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०–१	०.५	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्र वटा प्रतिवद्दताहरुका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु वा कर्मचारीहरुलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरण गरिएको	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्र वटा प्रतिवद्दताहरुका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु वा कर्मचारीहरुलाई जानकारी दिन कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्र वटा प्रतिवद्दताहरुका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु वा कर्मचारीहरुलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्र वटा प्रतिवद्दताहरुका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरु वा कर्मचारीहरुलाई जानकारी दिने अभिमुखिकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४९		अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंख्या र बिरुद्ध जनचेतना	४	३.९.१	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०–१	१	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम संचालन नभएको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु नरहेको र यसको लागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यक्रम संख्या मिति र उपस्थिति विवरण ।
५०				३.९.२	लैङ्गिक हिँसा रहित गाउँ/नगरपालिका घोषणा गरेको छ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिँसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ? (घटेका घटना संख्या र लिईएका निर्णय)	०–१	०	लैङ्गिक हिँसा रहित गाउँ/नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिँसा विरुद्ध सुन्य सहिष्णता अपनाएको ।	लैङ्गिक हिँसा रहित गाउँ/नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिँसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिक हिँसा रहित गाउँ/नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिँसाका घटना उल्लेख्य संख्यामा रहेको ।	लैङ्गिक हिँसा रहित गाउँ/नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिँसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता विवरण ।
५१				३.९.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुष्तिका)	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु स्थानीय सरकारहरुले सञ्चालन गर्ने गरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्ध सबैखाले हिँसा गिर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुष्तिका ।
५२				३.९.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरेको छ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०–१	१	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५३		कानून साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकमा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन एने, मुलुकी संहितहारु, विषयगत कानूनहरु, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरु र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरुको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०–१	१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकमा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन एने, मुलुकी संहितहारु, विषयगत कानूनहरु, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरु र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरुको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु तथा पालिकमा कार्यरत कर्मचारीहरु मध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, विषयगत कानूनहरु, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरु र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरु तथा पालिकमा कार्यरत कर्मचारीहरु मध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, विषयगत कानूनहरु, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरु र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकमा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको विषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु, सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे नगरेको ?	०–१	०.५	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु, सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु, सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरु मध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु, सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण गरिएको ।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरु, सभाका सदस्यहरु र पालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तु समेटी गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
५५				३.३.३	के महिलाहरुको लागि कानून शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालित भएका छन? (जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण)	०–१	०	महिलाहरुको लागि कानून शिक्षा सम्बन्धी कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे नियमित रुपमा अनुशिक्षण हुने गरेको ।	महिलाहरुको लागि कानून शिक्षा सम्बन्धी कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका केही विषयमा अभिमुखीकरण हुने गरेको ।	महिलाहरुको लागि कानून शिक्षा सम्बन्धी कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण नभएको ।	महिलाहरुको लागि कानून शिक्षा सम्बन्धी कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या रपटक तथा सहभागिता संख्या

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५६				३.३.४	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालनबाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन्? (जस्तैः कानून हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविचन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०–१	०.५	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालनबाट कानून हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविचन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका महिलाहरु सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालनबाट कानून हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविचन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम यौनहिँसा विरुद्धका विषयहरु मध्ये केहीमा महिलाहरुको सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन नभएको र यसले महिलाको कानून हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविचन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रमहरुमा महिलाहरु सशक्त नभएको ।	महिलाहरुको लागि सञ्चालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु जस्तैः कानून हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविचन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या ।
५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे/नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे/नरहेको ?	०–१	१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श हुने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने गरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विषय राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण ।
५८				३.४.२	स्थानीयस्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्यांङ्क संङ्कलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०–१	१	स्थानीयस्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्यांङ्क संङ्कलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्यांङ्क संङ्कलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र केही बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्यांङ्क संङ्कलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयस्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्यांङ्क संङ्कलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण सूची।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरुलाई पहिलो प्राथमिकता राखी गर्ने गरे/नगरेको ?	०–१	१	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरुलाई पहिलो प्राथमिकता राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा केही बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरुलाई प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समुहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरुलाई प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यका लाभान्वित समुह र उनीहरुको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण ।
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र श्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गर/नगरेको ?	०–१	१	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र श्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र श्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र श्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना नै निर्णय गर्ने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र श्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण ।
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री/संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे/नगरेको ?	०–१	१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री/ संबेदनशील संरचना निर्माण हुने गरी स्वीकृत हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी भए पनि लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री/संबेदनशील संरचना निर्माण हुने गरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री/संबेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तथा संरचना निर्माण भएपनि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री/संबेदनशील संरचानको ड्रइङ डिजायन भएको प्रमाण ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६२				४.१२	स्थानीय तहका भवन भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचना निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन?	०–१	१	स्थानीय तहका भवन भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचना निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु मध्ये केहीको मात्र निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने नगरेको ।	स्थानीय तहका भवन भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरुका ड्रइङ डिजायन र निर्मित संरचनाको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनहरु ।
६३				४.१३	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बाल मैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन?	०–१	०.५	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बाल मैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नु पर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने कुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस विषयमा नसोचिएको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा श्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरु रहे/नरहेको ।	०–१	१	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा श्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरु रहेका ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा,सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू ।
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए । नभएको ?	०–१	१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए । नभएको ?	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केही नभएको ।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।
६६				४.२.२	स्गानीय तहेको कायालय अस्पताल वा चौकी र सम्भव स्वास्थ्य भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्षर समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ । छैन ?	०–१	०.५	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा । स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सोको व्यवस्थापन गरिएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालयल वा अस्पाता, । स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्षर समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् ?	०–१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र संचालन भएका ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालिन नभएको ।	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरुको लागि प्रजनन् र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तनक्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थशिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या
६८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट भए । नभएको ?	०–१	१	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वियनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने चालु को कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतबर्षको समीक्षा प्रतिवेदन ।
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०–१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने नीति भएपनि प्रपाप्त प्रयास नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
७०				४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिकोव्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?	०–१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७१				४.३.३	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका? (जस्तैः अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०–१	०	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (सञ्चालन भएका ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (सञ्चालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) कुनैपनि संचालन नभएको ।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालनको उपस्थिति र अनुगमन प्रतिवेदन ।
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेनगरेको ?	०–१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सिमति कार्यक्रम संचालन हुने गरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरु ।
७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	गाउँपालिका ⁄ नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए । नभएको ?	०–१	१	गाउँपालिका ⁄ नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको ।	गाउँपालिका ⁄ नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको ।	गाउँपालिका ⁄ नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको ।	गाउँपालिका ⁄ नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग प्रवन्ध भए ⁄ नभएको अनुगमन गर्ने
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा गाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको?	०–१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा गाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा गाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा गाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरको ।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा गाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७५				४.४.३	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको?	०–१	०.५	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कायृक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन ।
७६				४.४.४	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	०–१	१	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन बजेट र प्रतिवेदन ।
७७		स्वरोजगार स्थानीय सरकारको योजना	४	४.५.१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । छैन ?	०–१	१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रम राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक केही कार्यक्रम राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राखे नगरिएको	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्नु अगाडि बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यकमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७८				४.५.८	सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०–१	०.५	स्थानीय सरकारले स्वरोजग कार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वियवन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वियवन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वियवन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिततथा स्वीकृत कार्यक्रम ।
७९				४.५.९	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे । नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी सुचकाँक)	०–१	१	ग्रामीण महिलाप्राविधिकह रू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वियन नभएको ।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी विवरण ।
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वियन भए । नभएको ?	०–१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वियन भएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वियन नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको ।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन ।
८१	शुसासन तथा उत्तरदायित्व २०	शुसासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून मोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०–१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८२				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०–१	१	स्थानीय तह विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई । अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
८३				५.१.३	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०–१	०.५	कार्यान्वयनमा ल्याएको । महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रमसंख्या र उपस्थिति ।
८४				५.१.४	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०–१	१	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यकम संख्या, कार्यकम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति
८५		उत्तरदायित्व र जवाफ देहिता	४	५.२.१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०–१	१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८६				५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहनेगरे । नगरेको ?	०–१	१	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थि ति रहने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको कहिले काहीँ मात्र उपस्थिति रहनेगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहनेनगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमको उपस्थिति रजिष्टर र बन्चितिकरणमा परेका व्यक्तिकोउपस्थिति ।
८७				५.२.३	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण,सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय् सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सोको कार्यान्वयका विषयमा आवाज उठ्ने गरे । नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे । नगरेको ?	०–१	१	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयका विषय मा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा उठेका प्रश्नमध्ये केहीकोमात्र स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयका विषयमा आवाज उठ्ने गरे पनि यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा आवाज उठेका प्रश्न र त्यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख ।
८८				५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?	०–१	१	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत कार्यान्वियनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वियनमा आइनसकेको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वियनमा नल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको स्वीकृत आचार संहिता ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८९		सूचना तथा संचार	४	५.३१	स्थानीय सरकारले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेको महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरे । नगरेको ?	०–१	१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति,मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरुपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिक गरेको अभिलेख ।
९०				५.३२	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/नगरेको?	०–१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गरेको विवरण ।
९१				५.३३	के स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ. एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०–१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ. एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वाट केहीमात्र समावेशी तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ. एम. र छापा माध्यमद्धाट समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९२				५.३.४	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्याँकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०–१	०.५	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्यांक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ ?	०–१	१	कार्यक्रम परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धि समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।
९४				५.४.२	के स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धीकार्यक्रमको संचालन नबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०–१	१	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९५				५.४.३	के स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेका छ ?	०–१	१	के स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेका छ ?	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला,बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू,जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति,दलित मधेशी, मुश्लिम,पिछडा वर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने नगरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।
९६				५.४.४	के अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ?	०–१	१	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ?	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।
९७		समन्वय र सम्बन्ध विस्तार		५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे/नगरेको?	०–१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमां सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको समन्वय कार्यान्वयनमा सहकार्य, र सहजीकरण गरेको प्रमाण ।
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमित रुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?	०–१	१	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमाआकलझुकल कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेको प्रमाणित हुने बैठकका निर्णय पुस्तिका तथा निर्णय ।

सि.नं.	मूल विषय	सहायक विषय	अंक	सुचक नं.	सुचक	सुचकको अंक	प्राप्ताङ्ग	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरे/नगरेको ?	०–१	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे ।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको कार्यकम संख्या र उपस्थिति ।
१००				५.५.४	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ?	०–१	०.५	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा विनियोजन भएको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेट ।